

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичного виховання, спорту та здоров'я людини**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ КУРСІВ ПРИРОДНИЧОЇ,
СОЦІАЛЬНОЇ І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТНИХ ГАЛУЗЕЙ**

освітній ступінь	бакалавр
галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта
предметна спеціальність	014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
освітня програма	Середня освітня: біологія та здоров'я людини
тип дисципліни	обов'язкова

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Граматик Н.В.

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою фізичного виховання,
спорту та здоров'я людини
протокол №1 від «06» вересня 2022 р.

Завідувач кафедри Баштовенко О.А.

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
педагогічного факультету

Сич Ю.І.

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Мондич О.В., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри фізичного виховання, спорту
та здоров'я людини ІДГУ.

Рецензенти програми:

Граматик Н.В., кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри фізичного виховання, спорту
та здоров'я людини ІДГУ.

Ніколаїця О.Д., вчитель вищої кваліфікаційної категорії,
консультант Комунальної установи «Центр професійного
розвитку педагогічних працівників» Саф'янівської
сільської ради Ізмаїльського району Одеської області.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	<i>Лекції:</i>	
	16	4
Модуль: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
	22	4
	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	8	2
Загальна кількість годин: 120	<i>Консультації:</i>	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3	2	-
Семестр: 5	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 3 - самостійна робота: 3	-	-
Форма підсумкового контролю: <i>екзамен</i>	<i>Самостійна робота:</i>	
Мова навчання: <i>українська</i>	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: є методична система інтегрованого навчання природничої, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей НУШ.

Метою вивчення дисципліни є: формування систематизованих знань щодо специфіки організації вивчення природничої, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей в адаптаційному етапі НУШ, поглиблення професійної підготовки здобувачів вищої освіти в межах формування професійних і загальних компетенцій.

Передумови для вивчення дисципліни: «Методика навчання біології», «Навчальна практика (педагогічна)».

Міждисциплінарні зв'язки: «Методика навчання біології», «Методика навчання основ здоров'я», «Виробнича практика (педагогічна)».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта: біологія та здоров'я людини».

Інформація про компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 3.	Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями, критично оцінювати соціальні події і явища, прогнозування освітнього процесу.	ПРН 16. ПРН 3.	Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію. Володіти науково-педагогічним стилем мислення і корпоративною культурою, критично використовувати світоглядні теорії із дотриманням принципів доброчесності та визнанням авторських прав при розв'язанні соціально-педагогічних і фахових завдань.
ЗК 4.	Здатність до партнерської взаємодії у професійній	ПРН 4.	Знати етичні норми педагогічної діяльності,

	діяльності із дотриманням морально-етичних і правових норм, принципів академічної доброчесності.		принципи толерантності, діалогу й співробітництва, цінувати й поважати різноманіття та мультикультурність світу.
ЗК 5.	Здатність застосовувати інтегровані науково-природничі знання у життєвих і професійних ситуаціях, творчого впровадження набутого досвіду для збереження власного здоров'я та здоров'язбереження соціуму.	ПРН 5. ПРН 2.	Розуміти трансдисциплінарність сучасного наукового знання; вміти використовувати зв'язки суміжних галузей для формування цілісної природничо-наукової картини світу. Вміти інтегрувати аксіологічний аспект гуманітарних наук у площину професійної діяльності для розв'язання актуальних проблем світоглядно-мотиваційного виміру сучасної освіти.
ЗК 9.	Здатність працювати в команді та автономно, ефективно комунікувати у полікультурному та трансграничному просторі.	ПРН 8.	Вміти діяти автономно та брати відповідальність за результат, працювати в команді, керуючись національними та світовими цінностями.
ЗК 10.	Здатність ініціювати педагогічні новації, планувати та управляти часом.	ПРН 9.	Виявляти здатність до оригінальності та інноваційності в проектуванні траєкторії особистісного та професійного розвитку.
Спеціальні фахові компетентності (ФК)			
ФК 1.	Знання і розуміння предметної області, усвідомлення сутності професійної діяльності.	ПРН 10.	Знати основні історичні етапи предметної області та хронологію виникнення основних біологічних понять і теорій, розуміти їх роль у формування природничо-наукової картини світу та підтриманні сталості розвитку суспільства.
ФК 3.	Здатність до комплексного планування та проектування загальної моделі освітнього процесу з біології та основ здоров'я відповідно до методів, засобів й форм навчання з урахуванням нової парадигми природничої освіти, а також специфіки змісту навчального матеріалу, індивідуальних, вікових особливостей учнів класу та своєрідності школярів з особливими освітніми потребами.	ПРН 13.	Знати психолого-дидактичні основи організації освітнього процесу з біології та основ здоров'я людини, мати структуровані знання про місце гуманітаристики в системі наук, її предметних і методологічних зв'язках, володіти педагогічною термінологією, впроваджувати інноваційні вітчизняні і зарубіжні освітні практики у площину професійної діяльності, успішно взаємодіяти з учасниками освітньо-виховного процесу.
ФК 4.	Здатність оптимального поєднання традиційних і інноваційних педагогічних технологій у фаховій діяльності, у тому числі й інформаційно-комунікаційні та програмові засоби навчання.	ПРН 14. ПРН 15.	Знати нормативно-правове забезпечення освітньо-виховного процесу вивчення біології та основ здоров'я в закладі загальної середньої освіти. Вміти проектувати зміст шкільних предметів «Біологія» та «Основи здоров'я» відповідно до принципів і закономірностей навчання, використовуючи продуктивні методи, прийоми, форми та засоби навчання; знати специфіку інтегрованого навчання шкільних предметів природничої, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей Державного стандарту базової середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа».
ФК 5.	Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології та основ здоров'я, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу; виявляти саморефлексію педагогічної діяльності, проєктувати власну траєкторію професійного розвитку, впроваджувати творчі ідеї вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду у площину предметної діяльності.	ПРН 17.	Здійснювати моніторинг успішності освітньо-виховного процесу, враховувати критеріальну основу оцінювання навчальних досягнень, відстежувати динаміку розвитку обдарованих та здібних учнів, а також дітей, які мають особливі освітні потреби.
ФК 17.	Здатність розуміти й реалізовувати стратегію сталого розвитку людства у процесі професійної діяльності.	ПРН 30.	Знати теоретично-концептуальні та науково-прикладні засади сталого розвитку, розкривати сутність взаємозв'язків та залежностей між природним середовищем і людиною з позиції ноосферної педагогіки.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
ЗК 3.	ПРН 3.			ПРН 16.
ЗК 4.			ПРН 4.	
ЗК 5.	ПРН 5.	ПРН 2.		
ЗК 9.		ПРН 9.		ПРН 8.
ЗК 10.				
ФК 1.	ПРН 10.			
ФК 3. ФК 4.	ПРН 13. ПРН 14.	ПРН 15.		
ФК5.		ПРН 17.		
ФК 17.	ПРН 30.			

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні	Самостійна робота
1.	Законодавча та нормативна база НУШ	6	2	2	2										
2.	Нові професійні ролі і завдання сучасного вчителя в контексті концепції Нової української школи	6	2	4											
3	Нові підходи до організації освітнього процесу в Новій українській школі	6	2	2	2			2	2						
4.	Програмно-методичне забезпечення природничої освітньої галузі на адаптаційному циклі навчання.	4	2	2											
5.	Методи викладання інтегрованих курсів природничої освітньої галузі	8	2	4	2			4		2	2				
6.	Зміст і особливості реалізації соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі	4	2	2											
7.	Методична складова вивчення соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі в 5-6 класах	6	2	2	2			4	2		2				
8.	Упровадження елементів STEM-освіти в процес навчання природничої освітньої галузі в 5-6 класах	6	2	4				2		2					
	Проміжний контроль						4								
	Разом:	46	16	22	8	2	72	12	4	4	4				108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Законодавча та нормативна база НУШ

Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року.

Закон України «Про освіту».

Закон України «Про повну загальну середню освіту» (16.01.2020).

Державний стандарт базової середньої освіти (30.09.2020).

Чинники, які забезпечують якість загальної середньої освіти.

Формула Нової української школи.

Структура Нової української школи.

Головні компоненти концепції Нової української школи.

Тема 2. Нові професійні ролі і завдання сучасного вчителя в контексті концепції Нової української школи

Особистість учителя нового покоління.

Урахування особливостей цільової аудиторії як запорука формування мотивації до навчання.

Коучинговий супровід освітньо-виховного процесу.

Тьютерство, фасилітація як запорука забезпечення індивідуальної траєкторії здобувачів освіти.

Творчий потенціал особистості педагога НУШ.

Тема 3. Нові підходи до організації освітнього процесу в Новій українській школі

Педагогіка партнерства – ключовий компонент формули НУШ.

Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи.

Компетентнісний підхід як цільова орієнтація освітнього процесу в НУШ.

Тема 4. Програмно-методичне забезпечення природничої освітньої галузі на адаптаційному циклі навчання

Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти.

Реалізація природничої освітньої галузі через інтегровані курси.

Модельні навчальні програми інтегрованих курсів 5-6 класи: «Пізнаємо природу»; «Природничі науки»; «Довкілля».

Компетентнісний потенціал природничої освітньої галузі та базові знання зазначені в Державному стандарті.

Складники природничої компетентності учня.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів під час формування предметної компетентності.

Формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне

Тема 5. Методи викладання інтегрованих курсів природничої освітньої галузі

Використання активних і пасивних методів навчання.

Формування критичного мислення учнів на уроках природничої освітньої галузі.

Проектна діяльність на уроках інтегрованих курсів природничої освітньої галузі.

Використання електронного програмного забезпечення під час вивчення інтегрованих курсів природничої освітньої галузі.

Тема 6.

Зміст і особливості реалізації соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі

Характеристика інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут».

Методи формування у здобувачів освіти установки на здоровий і безпечний спосіб життя.

Формування правил безпечної поведінки у соціальному середовищі у здобувачів освіти.

Тема 7. Методична складова вивчення соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі в 5-6 класах

Зміст і методика проведення тренінгових вправ для формування соціальної компетентності учнів 5-6 класів.

Методичні особливості формування в учнів життєвих компетентностей фізичного, психічного та соціального здоров'я як пріоритетне завдання НУШ.

Методичні основи використання проєктної технології для формування здоров'язберігаючої компетентності здобувачів освіти. Методика використання інтерактивної технології здоров'язберігаючу тематику.

Тема 8. Упровадження елементів STEM-освіти в процес навчання природничої освітньої галузі в 5-6 класах.

STEM – освіта в навчальному просторі Методика проведення STEM уроку.

Технології STEM – освіти в процесі вивчення інтегрованих курсів природничої освітньої галузі. STEM-освіта: інноваційні проєкти для НУШ

5.2.1. Тематика практичних занять

1. Законодавча та нормативна база НУШ.
2. Нові професійні ролі і завдання сучасного вчителя НУШ.
3. Тренінг «Я крокую до професійної майстерності».
4. Нові підходи до організації освітнього процесу в Новій українській школі.
5. Програмно-методичне забезпечення природничої освітньої галузі на адаптаційному циклі навчання.
6. Методи викладання інтегрованих курсів природничої освітньої галузі.
7. Методика формувального, поточного та підсумкового оцінювання здобувачів освіти згідно вимог НУШ.
8. Зміст і особливості реалізації соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі.
9. Методична складова вивчення соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі в 5-6 класах.
- 10-11. Упровадження елементів STEM-освіти в процес навчання природничої освітньої галузі в 5-6 класах.

5.3.1. Тематика лабораторних занять

1. Аналіз нормативно-правової бази реалізації концепції НУШ в 5-6 класах.
2. Методологічний аналіз підходів до навчання в НУШ.
3. Методика формувального, поточного та підсумкового оцінювання здобувачів освіти згідно вимог НУШ.
4. Методика вивчення модулів інтегрованого курсу «Безпека, здоров'я та добробут» в 5-6 класах.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	К-ть годин		Форми звітності
		денна	заочна	
1	Опрацювання лекційного матеріалу	30	75	опорний конспект
2	Підготовка до практичних занять	35	75	конспект, усна доповідь, тестові завдання
3	Підготовка до проміжного контролю	4		тестові завдання на платформі Moodle
4	Виконання ІНДЗ	10	15	презентація ІНДЗ
5	Проходження онлайн-курсів на освітніх платформах EdEra	5	10	сертифікат
6	виступ з доповіддю на студентській конференції	8	8	усна доповідь, презентація (тези)
Всього:		72	108	

Тематика ІНДЗ

1. Нові професійні ролі та завдання вчителя біології в Новій українській школі
2. Освітньо-виховний потенціал інтерактивних технологій у вивченні природничої, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей.
3. Нові методи та підходи до навчання здобувачів в адаптаційному періоді НУШ.
4. Інноваційні методи та прийоми навчання природничої освітньої галузі в 5-6 класах.
5. Дієві інструменти та методики для організації навчання інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут».
6. Сучасні освітні технології для Нової української школи
7. Дистанційна освіта: форми і методи.
8. Впровадження елементів STEM-освіти в процес вивчення природничої освітньої галузі.
9. Здоров'язбережувальні освітні технології в НУШ.
10. Своєрідність формування соціальної і здоров'язбережувальної компетентності в здобувачів освіти на адаптаційному етапі НУШ.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання, що передбачає вивчення проблемного питання із підготовкою презентації на одну із запропонованих тем. Разом з тим здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю:* усне опитування на практичних заняттях, виконання лабораторних робіт, завдань самостійної роботи, захист ІНДЗ.

6.2. *Форми проміжного контролю:* виконання модульної контрольної роботи (проводиться у тестовій формі на платформі Moodle).

6.3. *Форми підсумкового контролю:* екзамен.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студентів відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в умовах ЄКТС в ІДГУ» із урахуванням вагових коефіцієнтів:

http://idgu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/09/polozhennja_pro_porjadok_ocinjuvannja_rivnja_navchalnyh_dosjahnen_zi_zminamy-vid-28.08.2020-protokol-1.pdf

	Поточний контроль	Проміжний контроль	Підсумковий контроль
Максимальна кількість балів	40 балів – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	10 балів – за результатами виконання модульної контрольної роботи	50 балів – за результатами відповіді на екзамені
Мінімальний пороговий рівень	20 балів	6 балів	25 балів

Шкала та схема формування підсумкової оцінки Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою:

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
89-70	добре

51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

7.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на практичних, лабораторних заняттях, а також виконання індивідуальної та самостійної видів робіт оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обгрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

7.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- обгрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;

7.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль здійснюється в формі тестування на платформі MOODL. Максимальна кількість балів за відповідь на 1 тестове питання складає 1 бал.

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Лекційний матеріал, нормативні документи, мультимедійні засоби, відео-матеріали, ресурси Інтернету.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

9.1. Основні джерела:

1. Державний стандарт базової середньої освіти <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>

2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. К. : Академвидав, 2004. 352 с.
3. Сливка Л. Здоров'язбережувальна педагогіка : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г.М., 2016. 200 с.
4. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja /pid zag. red. Bibik N.M. – K. : «Літера ЛТД», 2019 208 с.
5. Освітні технології : Навч.-метод. посібн. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За ред. О. М. Пехоти. Київ : А.С.К., 2003. 255 с.
6. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання / О.Пометун. –К., 2007. 142 с.
7. Пометун О. Основи критичного мислення / О. Пометун, Л. Пилипчатіна, І. Сущенко, І. Баранова. – Т. : Навчальна книга, 2010. 216 с.
8. НУШ: основні акценти соціальної та здоров'язбережувальної галузі (за новим Державним стандартом) <https://bit.ly/3QZPoPq>
9. Цифрові інструменти для організації змішаного навчання в шкільній природничо-математичній освіті : науково-методичний посібник / Укладачі : Буряк О.О. та ін. Житомир : ТОВ «Видавничий дім «Бук-Друк». 2021. 122 с.
10. НУШ 5 клас: аналіз модельних програм соціальної і здоров'язбережувальної галузі <https://bit.ly/3PEoBHu>
11. Наказ Міністерства освіти і науки України 01.03 2022 р. № 289 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua>

9.2. Допоміжні джерела:

1. Дистанційне навчання в умовах карантину : досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали / кол. автор.; за заг. ред. О.М.Топузова ; укл. М.В.Головка. Київ : Педагогічна думка, 2021. 192 с.
2. Методичні рекомендації і приклади реалізації НУШ у 5-6 класах на основі досвіду освітян столиці : природнича, математична, інформатична, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна галузі: [Навчальнометодичний посібник] / за заг. ред. І.П. Воронькової – К. : ФОП Ямчинський О.В., 2022. 188 с.
3. Методи та інструменти формування оцінювання в рамках реалізації компетентнісного підходу до навчання на уроках хімії в контексті положень Нової української школи / Т.В. Радченко. Кременчук: 2022. 19 с.
4. Онопрієнко О.В. Інструментарій оцінювання результатів компетентнісно орієнтованого навчання молодших школярів: методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.

9.3. Інтернет-ресурси:

1. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевнік Т.В.) https://drive.google.com/file/d/1gkUtn5LuHCaxHrZm-5x-8ASCI_DXfPmf/view
2. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.) <https://drive.google.com/file/d/1ZyHn0xenL-Samd4G4nsw2cyFr488aHZU/view>
3. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Шаламов Р.В., Каліберда М.С., Григорович О.В., Фіцайло С.С.). https://drive.google.com/file/d/16E0INMV6rPP5V11WXdR5hZixUgozH_lo/view
4. Модельна навчальна програма «Природничі науки. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Білик Ж.І., Засекіна Т.М., Лашевська Г.А.,

- Яценко В.С.) https://drive.google.com/file/d/1pJq_wshmZ95_nInpm8sUPXPOjxROdg_t/view
5. «Довкілля. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Григорович О.В.) https://drive.google.com/file/d/1kmY0o_G4MHgZxbouHYEzk6DYGIYzyQt5/view
 12. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьева І.В., Хомич О.Л.) <https://mon.gov.ua>
 13. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.) <https://mon.gov.ua>
 14. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Хитра З.М., Романенко О.А.) <https://mon.gov.ua>
 15. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Василенко С.В., Коваль Я.Ю., Колотій Л.П.) <https://mon.gov.ua>
 16. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гущина Н.І., Василашко І.П.) <https://mon.gov.ua>
 6. Міжнародний форум «Трансформації в освіті: виклики та перспективи» <https://bit.ly/3cgAUvS>
 7. «Навчально-методична скарбниця. НУШ 5-6 класи» <https://imzo.gov.ua/2022/04/06/v-instituti-modernizatsii-zmistu-osvity-pidhotovleno-resurs-navchal-no-metodychna-skarbnytsia-nush-5-6-klasy/>
 8. Український проєкт Інституту педагогіки НАПН України «Якість освіти» <http://yakistosviti.com.ua/uk/Prirodnichi-nauki>
 9. Цифровий додаток до підручника інтегрованого курсу «Природничі науки» для 5 класу авторів Засекіна Т.М., Білик Ж.І., Лашевська Г.А. <http://inform1.yakistosviti.com.ua/pryrodnichi-nauky/5-klass>
 10. База ресурсів до інтегрованих курсів «Пізнаємо природу» для 5 класу на освітній платформі «Уміти» https://umity.in.ua/resources/?chapter=5_nature